

Струга предъ неколку години во големи-те празници хоро-то сѣ чинеше околу църква-та, кѣде сѣ вѣха три хора: едно одъ девойки, друго одъ невѣсти, претьо одъ юнаци. Во Кукушъ на Велигденъ еднакво сѣ бератъ на едно место, кѣде моми-те играетъ на две или три хора, кои на играніе-то сѣ здружватъ на едно много любопитно. 'Си-те моми двесте, триста или повике ситно подтѣрчватъ едновременно и беспогрешно, (кога сѣ слушатъ шумъ дългъ и едномеренъ); а после три чекори медлено едновременно сѣ вращаетъ, и по 'сѣ-та дължина сѣ слушатъ едномеренъ тропотъ од чевли-те имъ.

Еднакви хора сѣ чинатъ и во восточни-те стѣрни, но повелико-лепни въ големи-те села. Въ Панагюрище (по свѣденіе-то на Г. В. Чолакова) въ 'секой празникъ въ четири-те махали сѣ чинитъ по едно хоро, кое обикновено сѣ вѣршитъ со пѣсна или гайда. Часъ предъ захожданіе-то одъ сѣнце-то моми-те сѣ распущатъ, и пакъ 'секоя по махала-та со котли или стовна сѣ собираатъ на определена и за хоро способна чешма, кѣде вторично зафащаетъ хоро-то, кое сѣ продолжаватъ половина часъ. На едно общо хоро сѣ собираетъ моми-те кога водатъ некој момъ на венчаніе. Тамо пречекватъ другарка-та имъ, како да искатъ последни пѣтъ да ѣ видатъ между нихъ, и после да ѣ поспрататъ въ невѣстински-отъ кръгъ. Дури сѣ свѣршитъ венчаніе-то и излезатъ одъ църковъ, моми-те надворъ продолжаваетъ хоро-то, а после разходитъ 'секоя дома. Тіе моми, кои обикновено водатъ хоро-то, и знаятъ многу пѣсни сѣ една или две въ едно село или градище. Одъ такви хороводки сѣ собрани найповике-то одъ тіе пѣсни. Петнаесетина сѣ слушани одъ слѣпси (вид. 29, 30, 38, 47, 50, 55, 101, 143, 173 и неколку други).

Пѣсни-ве сѣ разделени на Самовилски, Църковни, Юначки, Овчарски, Жаловни, Смешни, Любовни, Свадбени, Лазарски и Жетварски. На юначки-те подхоятъ Самовилски-те, Църковни-те и Овчарски-те; на Любовни-те 'си-те други. (До Самовилски-те сѣ кладени пѣсни подъ име „други стари“, во кои повике сѣ представятъ да говорятъ дърва-та, птици-те и други животни). Това разделеніе по строга смислъ не ѣ доварено. Одъ неколку пѣсни сме избрали похарна-та. Еднакви пѣсни сѣ кладени едни пѣти две или три, кога обе-те или три-те по поднаречіе-то или содържаніе-то имъ сѣ любопитни. Медю пѣсни-те въ некои жи-во сѣ отражаватъ глобока старина со вѣрованія, кои сѣ односитъ дури на предхристиянски-те времена; во други тіе сѣ смешани со понови